Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (prvi senat)

z dne 26. marca 2015*

„Predhodno odločanje — Socialna politika — Listina Evropske unije o temeljnih pravicah — Člen 31(2) — Direktiva 2003/88/ES — Člen 7 — Pojem ‚delavec' — Invalid — Pravica do plačanega letnega dopusta — Nacionalna ureditev, ki je v nasprotju s pravom Unije — Vloga nacionalnega sodišča"

V zadevi C-316/13,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Cour de cassation (Francija) z odločbo z dne 29. maja 2013, ki je prispela na Sodišče 10. junija 2013, v postopku,

Gérard Fenoll

proti

Centre d'aide par le travail „La Jouvene",

Association de parents et d'amis de personnes handicapées mentales (APEI) d'Avignon,

SODIŠČE (prvi senat),

v sestavi A. Tizzano, predsednik senata, A. Borg Barthet, E. Levits (poročevalec), sodnika, M. Berger, sodnica, in F. Biltgen, sodnik,

generalni pravobranilec: P. Mengozzi,

sodna tajnica: M. Ferreira, glavna administratorka,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 27. marca 2014,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

— za G. Fenolla G. Delvolvé in A. Delvolvé, odvetnika,

— za Association de parents in d'amis de personnes handicapées mentales (APEI) d'Avignon L. Cocquebert, odvetnik,

— za francosko vlado N. Rouam, D. Colas in R. Coesme, agenti,

— za nizozemsko vlado M. Bulterman in C. Schillemans, agentki,

* Jezik postopka: francoščina.

— za Evropsko komisijo M. Van Hoof in M. van Beek, agenta,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 12. junija 2014

izreka naslednjo

Sodbo

1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago pojma „delavec“ v smislu Direktive 2003/88/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 4. novembra 2003 o določenih vidikih organizacije delovnega časa (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 5, zvezek 4, str. 381) ter člena 31 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljevanju: Listina).

2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med G. Fenollom na eni strani ter Centre d'aide par le travail „La Jouvene“ (center za pomoč z delom „La Jouvene“, v nadaljevanju: CPD „La Jouvene“) in Association de parents et d'amis de personnes handicapées mentales (APEI) d'Avignon (združenje staršev in prijateljev duševno prizadetih oseb v Avignonu, v nadaljevanju: APEI) zaradi zahteve zadevne osebe za denarno nadomestilo za neizkoriščeni plačani letni dopust.

Pravni okvir

Pravo Unije

3 Člen 1 Direktive 2003/88 z naslovom „Namen in področje uporabe“ določa:

„1. Ta direktiva določa minimalne varnostne in zdravstvene zahteve pri organizaciji delovnega časa.

2. Ta direktiva se nanaša na:

(a) minimalni čas […] letnega dopusta […]

[…]

3. Ta direktiva se uporablja za vse sektorje dejavnosti, tako javne kot zasebne, skladno s členom 2 Direktive [Sveta 89/391/EGS z dne 12. junija 1989 o uvajanju ukrepov za spodbujanje izboljšav varnosti in zdravja delavcev pri delu (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 5, zvezek 1, str. 349)], brez vpliva na člene 14, 17, 18 in 19 te direktive.

[…]“

4 Člen 7 te direktive z naslovom „Letni dopust“ določa:

„1. Države članice sprejmejo potrebne ukrepe, s katerimi vsakemu delavcu zagotovijo pravico do plačanega letnega dopusta najmanj štirih tednov, v skladu s pogoji za upravičenost in dodelitev letnega dopusta, ki jih določa nacionalna zakonodaja in/ali praksa.

2. Minimalnega letnega dopusta ni mogoče nadomestiti z denarnim nadomestilom, razen v primeru prenehanja delovnega razmerja.“

5 Člen 17 navedene direktive določa, da lahko države članice odstopajo od nekaterih določb te direktive. Vendar glede njenega člena 7 ni dovoljeno nobeno odstopanje.

6 Člen 2 Direktive 89/391, naslovljen „Področje uporabe“, določa:

„1. Ta direktiva se uporablja za vsa področja dejavnosti, javna in zasebna (industrijske, kmetijske, komercialne, [upravne,] storitvene, izobraževalne, kulturne, razvedrilne, itd.).

2. Ta direktiva se ne uporablja tam, kjer ji posebne značilnosti nekaterih posebnih dejavnosti javnih služb, kakršne so oborožene sile ali policija, ali nekaterih posebnih dejavnosti v službah civilne zaščite neizogibno nasprotujejo.

V tem primeru se morata varnost in zdravje delavcev zagotoviti, kolikor je mogoče, glede na cilje te direktive.“

Francosko pravo

Zakonik o delovnih razmerjih

7 Člen L. 223-2, prvi odstavek, zakonika o delovnih razmerjih (Code du travail) v različici, ki se uporablja za dejansko stanje iz postopka v glavni stvari, določa:

„Delavec, ki med referenčnim letom dokaže, da je bil pri istem delodajalcu zaposlen v obdobju, ki je enako najmanj enemu mesecu dejanskega dela, ima pravico do dveh delovnih dni in pol dopusta za vsak mesec dela, pri čemer skupno trajanje pripadajočega dopusta ne sme presegati trideset delovnih dni.“

8 Člen L. 223-4 tega zakonika določa:

„Za določitev trajanja dopusta se za en mesec dejanskega dela štejejo štirje delovni tedni ali štiriindvajset delovnih dni. Obdobja plačanega dopusta, nadomestni počitek, […] obdobja počitka otročnic, […] dnevi počitka, pridobljeni zaradi skrajšanja delovnega časa, in obdobja, omejena na neprekinjeno enoletno trajanje, v katerih je izvajanje pogodbe o zaposlitvi prekinjeno zaradi nesreče pri delu ali poklicne bolezni, se štejejo za obdobja dejanskega dela […]“

9 Člen L. 323-10 navedenega zakonika določa:

„Za invalidnega delavca v smislu tega oddelka se šteje vsaka oseba, katere možnosti za pridobitev ali ohranitev zaposlitve so dejansko zmanjšane zaradi spremembe ene ali več telesnih, senzoričnih, duševnih ali psihičnih funkcij.

Status invalidnega delavca prizna komisija iz člena L. 146-9 zakonika o socialnem varstvu in družini.

Sprejem v zavod ali službo iz člena L. 312-1(1), točka 5, istega zakonika velja kot priznanje statusa invalidnega delavca.“

Zakonik o socialnem varstvu in družini

10 Člen L. 312-1 zakonika o socialnem varstvu in družini (Code de l’action sociale et des familles) v različici, ki velja od 6. septembra 2003, določa:

„Socialni in zdravstveno-socialni zavodi in službe v smislu tega zakonika so zavodi in službe s pravno osebnostjo ali brez nje, ki so našteti v nadaljevanju:

[…]

5. Zavodi ali službe:

(a) za pomoč z delom, razen struktur, ki imajo sklenjene sporazume za dejavnosti iz člena L. 322-4-16 zakonika o delovnih razmerjih, in prilagojenih podjetij, opredeljenih v členu L. 323-30 in naslednjih istega zakonika;

[…]“

11 Člen L. 344-2 tega zakonika je v različici, ki je veljala med 3. januarjem 2002 in 11. februarjem 2005, določal:

„Centri za pomoč z delom s prenočiščem ali brez njega sprejemajo invalidne mladostnike in odrasle, ki začasno ali trajno ne morejo delati v običajnih podjetjih, v varstvenih organizacijah ali prek zavoda za posredovanje dela na domu niti opravljati samostojne poklicne dejavnosti. Nudijo jim možnosti raznovrstnih poklicnih dejavnosti, zdravstveno-socialno pomoč, pomoč pri izobraževanju ter življenjsko okolje, ugodno za njihov osebni razvoj in vključevanje v družbo.

[…]“

Spor o glavni stvari in vprašanja za predhodno odločanje

12 G. Fenoll je bil varovanec CPD „La Jouvene“ od 1. februarja 1996 do 20. junija 2005. Sprva je redno koristil pet tednov plačanega letnega dopusta.

13 Od 16. oktobra 2004 do takrat, ko je zapustil navedeni CPD, pa je bil G. Fenoll odsoten zaradi bolezni. Ko se je to obdobje nezmožnosti za delo začelo, mu je ostalo še dvanajst pridobljenih in neizkoriščenih dni plačanega letnega dopusta v zvezi z obdobjem dela od 1. junija 2003 do 31. maja 2004. Poleg tega G. Fenoll ni mogel izkoristiti svojega dopusta za referenčno obdobje od 1. junija 2004 do 31. maja 2005. Po mnenju G. Fenolla mu te pridobljene in neizkoriščene pravice do letnega dopusta za navedeni obdobji dajejo pravico do plačila denarnega nadomestila v višini 945 EUR. CPD „La Jouvene“ je to plačilo zavrnil.

14 Ker je Tribunal d’instance d’Avignon (Francija) na zadnji stopnji zavrnilo njegovo zahtevo na nadomestilo, je G. Fenoll vložil kasacijsko pritožbo.

15 Predložitveno sodišče je opozorilo na sodno prakso Sodišča v zvezi s členom 7 Direktive 2003/88 ter v zvezi s pojmom „delavec“ v smislu člena 45 PDEU. V zvezi s tem se to sodišče sprašuje, ali osebe, ki so vključene v center za pomoč z delom (v nadaljevanju: CPD) in ki nimajo statusa delavca, spadajo pod pojem „delavec“ v smislu prava Unije.

16 Predložitveno sodišče je tudi spomnilo na člen 31(2) Listine, v skladu s katerim ima vsak delavec pravico do med drugim plačanega letnega dopusta, in navedlo, da se je mogoče v skladu z ustaljeno sodno prakso v sporu med posamezniki sklicevati na temeljne pravice Evropske unije, da bi se preverilo, ali institucije Unije in države članice, ko izvajajo pravo Unije, spoštujejo te temeljne pravice.

17 Cour de cassation je v teh okoliščinah prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ta vprašanja:

„1. Ali je treba člen 3 Direktive [89/391], na katerega napotujejo določbe člena 1 Direktive [2003/88], ki določa njeno področje uporabe, razlagati tako, da se oseba, ki je vključena v [CPD], šteje za ‚delavca‘ v smislu navedenega člena 3?

2. Ali je treba člen 31 Listine […] razlagati tako, da se oseba, kot je opisana v prvem vprašanju, šteje za ‚delavca' v smislu navedenega člena 31?

3. Ali se lahko oseba, kot je opisana v prvem vprašanju, za pridobitev pravice do plačanega dopusta sklicuje neposredno na pravice, ki jih ima na podlagi Listine, če ji nacionalna zakonodaja takih pravic ne priznava, in ali nacionalno sodišče za doseganje polnega učinka te pravice ne sme uporabiti nobene nasprotujoče nacionalne določbe?"

Vprašanja za predhodno odločanje

Prvo in drugo vprašanje

18 S tema vprašanjema, ki ju je treba obravnavati skupaj, predložitveno sodišče v bistvu sprašuje, ali je treba pojem „delavec" v smislu člena 7 Direktive 2003/88 in člena 31(2) Listine razlagati tako, da zajema osebo, vključeno v CPD, kot je ta iz postopka v glavni stvari.

19 V zvezi s tem je treba najprej opozoriti, da se v skladu s členom 1(3) Direktive 2003/88 v povezavi s členom 2 Direktive 89/391, na katerega napotuje, navedeni direktivi uporabljata za vse sektorje dejavnosti, tako zasebne kot javne, za spodbujanje izboljšav varnosti in zdravja delavcev pri delu ter ureditev nekaterih vidikov organizacije njihovega delovnega časa.

20 Tako je Sodišče razsodilo, da je treba področje uporabe Direktive 89/391 razumeti široko, tako da je treba izjeme od področja njene uporabe, določene v členu 2(2), prvi pododstavek, te direktive, razlagati ozko (glej v tem smislu sodbi Simap, C-303/98, EU:C:2000:528, točki 34 in 35, in Komisija/Španija, C-132/04, EU:C:2006:18, točka 22). Te izjeme so bile namreč sprejete samo zaradi zagotavljanja dobrega delovanja služb, nujno potrebnih za zaščito javne varnosti, zdravja ter reda v primeru okoliščin izjemne resnosti in razsežnosti (sodba Neidel, C-337/10, EU:C:2012:263, točka 21 in navedena sodna praksa).

21 Ker nobena od teh okoliščin ni upoštevna glede položaja osebe, kot je tožeča stranka iz postopka v glavni stvari, njena dejavnost spada na področje uporabe Direktive 2003/88.

22 Iz tega je razvidno, da se določbe Direktive 2003/88 in med njimi zlasti člen 7 uporabljajo v zvezi z dejavnostjo, ki jo opravlja G. Fenoll.

23 Tako je vprašanje, na katero je treba odgovoriti, ali G. Fenoll opravlja to dejavnost kot delavec v smislu člena 7 Direktive 2003/88 in člena 31(2) Listine.

24 V zvezi s tem je treba glede Direktive 2003/88 navesti, kot trdi generalni pravobranilec v točki 29 sklepnih predlogov, da ta nikjer ne napotuje na opredelitev pojma „delavec" iz Direktive 89/391 niti na opredelitev tega pojma, kot izhaja iz nacionalnih zakonodaj in/ali praks (glej v tem smislu sodbo Union syndicale Solidaires Isère, C-428/09, EU:C:2010:612, točka 27).

25 Iz tega izhaja, da za uporabo Direktive 2003/88 pojma „delavec" ni mogoče razlagati različno glede na nacionalne pravne ureditve, temveč ima v pravu Unije avtonomen pomen (sodba Union syndicale Solidaires Isère, C-428/09, EU:C:2010:612, točka 28).

26 Kot je poudaril generalni pravobranilec v točki 26 sklepnih predlogov, velja ta ugotovitev tudi glede razlage pojma „delavec" v smislu člena 7 Direktive 2003/88 in člena 31(2) Listine, da bi se tako zagotovila enotnost področja uporabe *ratione personae* pravice delavcev do plačanega dopusta.

27 V tem okviru je treba opozoriti, da je treba v skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča pojem „delavec“ v okviru Direktive 2003/88 opredeliti glede na objektivna merila, ki so značilna za delovno razmerje ob upoštevanju pravic in dolžnosti zadevnih oseb. Tako je treba za „delavca“ šteti vsako osebo, ki opravlja dejansko in resnično dejavnost, razen dejavnosti tako majhnega obsega, da so samo obrobne in pomožne. Za delovno razmerje je značilno, da oseba določen čas v korist druge osebe in po njenih navodilih opravlja delo, v zameno za katero prejme plačilo (glej v tem smislu sodbi Union syndicale Solidaires Isère, C-428/09, EU:C:2010:612, točka 28, in Neidel, C-337/10, EU:C:2012:263, točka 23).

28 Da bi se preverilo, ali ta pojem lahko zajema osebo, vključeno v CPD, kot je G. Fenoll, je treba upoštevati te elemente.

29 Prvič, Sodišče je presodilo, da se mora v okviru opredelitve pojma „delavec“, kar je naloga nacionalnega sodišča, to sodišče opreti na objektivna merila in skupaj presoditi vse okoliščine zadeve, v kateri odloča, ki se nanašajo tako na naravo obravnavanih dejavnosti kot tudi na razmerje med zadevnima strankama (sodba Union syndicale Solidaires Isère, C-428/09, EU:C:2010:612, točka 29).

30 V obravnavanem primeru je iz predložitvene odločbe razvidno, da za osebe, vključene v CPD, ne veljajo nekatere določbe zakonika o delovnih razmerjih. Vendar ta okoliščina, zaradi katere je treba pravni položaj teh oseb opredeliti kot *sui generis*, ne sme biti odločilna pri presoji delovnega razmerja med zadevnima strankama.

31 Spomniti je namreč treba, da je Sodišče v zvezi s tem presodilo, da *sui generis* pravna narava delovnega razmerja glede na nacionalno pravo ne more imeti nikakršnih posledic na status delavca v smislu prava Unije (glej sodbo Kiiski, C-116/06, EU:C:2007:536, točka 26 in navedena sodna praksa).

32 Drugič, gotovo je, da je G. Fenoll določen čas, in sicer od vključitve v CPD „La Jouvene“ leta 1996 vsaj pet zaporednih let, na podlagi katerih je med drugim pridobil plačan letni dopust, opravljal različna dela. Iz spisa, predloženega Sodišču, je razvidno, da je ta dela, ki jih je spremljala zdravstveno-socialna pomoč, dodelilo in vodilo osebje ter vodstvo CPD „La Jouvene“, pri čemer je ta center skušal zadevni osebi zagotoviti način življenja, ki bi bil kar najbolje prilagojen njenim potrebam. Tak organizacijski okvir omogoča subjektu, kot je CPD iz postopka v glavni stvari, da hkrati skrbi za osebni razvoj osebe, ki je težji invalid, z ovrednotenjem njenih sposobnosti in, kolikor je mogoče, za to, da imajo dela, ki so zaupana tej osebi, neko ekonomsko korist v dobro zadevnega subjekta.

33 Tretjič, iz spisa, predloženega Sodišču, je prav tako razvidno, da je G. Fenoll, ki je bil tako vključen v ekonomsko-socialni program CPD „La Jouvene“, za svoja dela prejemal plačilo. V tem okviru je treba opozoriti, da tega, da je bilo to plačilo lahko precej nižje od minimalne plače, zagotovljene v Franciji, ni mogoče upoštevati pri opredelitvi G. Fenolla kot „delavca“ v smislu prava Unije.

34 V skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča namreč niti večja ali manjša produktivnost zadevne osebe, niti izvor sredstev za plačilo, niti omejenost plačila ne morejo vplivati na status delavca v smislu prava Unije (glej sodbe Bettray, 344/87, EU:C:1989:226, točki 15 in 16; Kurz, C-188/00, EU:C:2002:694, točka 32, in Trojani, C-456/02, EU:C:2004:488, točka 16).

35 Četrtič, preveriti je treba, ali je treba dejavnosti G. Fenolla, ki jih je opravljal v CPD „La Jouvene“, opredeliti za „dejanske in resnične“ ali pa le za obrobne in pomožne, zaradi česar v skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča, navedeno v točki 27 te sodbe, tistega, ki jih opravlja, ni mogoče opredeliti za „delavca“.

36 V zvezi s tem Association de parents et d'amis de personnes handicapées mentales (APEI) d'Avignon in francoska vlada na podlagi dejanskih okoliščin, v zvezi s katerimi je bila izdana sodba Bettray (344/87, EU:C:1989:226), po analogiji sklepata, da G. Fenolla ni mogoče opredeliti za „delavca“, saj naj bi bilo mogoče njegove dejavnosti v CPD „La Jouvene“ primerjati z dejavnostmi, ki jih opravljajo osebe, ki so bile sprejete v center za zdravljenje odvisnosti od drog, kot je bila tista iz navedene sodbe.

37 Tega pristopa ni mogoče sprejeti.

38 Najprej je treba navesti, da čeprav je Sodišče v točki 17 sodbe Bettray (344/87, EU:C:1989:226) presodilo, da dejavnosti, ki so sredstvo za prevzgojo ali ponovno vključevanje v družbo oseb, ki jih opravljajo, ni mogoče šteti za dejanske in resnične gospodarske dejavnosti, pa je prav tako že pojasnilo, da je ta preudarek upošteven le glede dejanskih okoliščin, v zvezi s katerimi je bila izdana ta sodba in za katere je značilen položaj osebe, ki je bila zaradi odvisnosti od drog zaposlena na podlagi nacionalne ureditve, namenjene zagotavljanju dela tistim, ki nedoločen čas zaradi osebnih okoliščin niso sposobni delati v običajnih razmerah (glej sodbo Trojani, C-456/02, EU:C:2004:488, točka 19 in navedena sodna praksa).

39 Dalje, ugotoviti je treba, da tudi če so zaposlitve v CPD „La Jouvene“, tako kot tiste, namenjene odvisnikom od drog v zadevi, v kateri je bila izdana sodba Bettray (344/87, EU:C:1989:226), pridržane osebam, ki zaradi osebnih okoliščin niso sposobne delati v običajnih razmerah, pa je iz spisa, predloženega Sodišču, razvidno, da je koncept ureditve delovanja CPD in torej dejavnosti, ki jih tam opravljajo invalidi, tak, da te dejavnosti niso zgolj obrobne in pomožne v smislu sodne prakse, navedene v točki 27 te sodbe.

40 Kot je generalni pravobranilec poudaril zlasti v točki 42 sklepnih predlogov, dejavnosti, ki jih invalidi opravljajo v CPD „La Jouvene“, niso vzpostavljene z edinim namenom, da so zadevne osebe z nečim zaposlene, glede na okoliščine primera za razvedrilo. Te dejavnosti imajo namreč, čeprav so prilagojene sposobnostim zadevnih oseb, tudi neko ekonomsko korist. To še toliko bolj velja, ker navedene dejavnosti omogočajo ovrednotenje produktivnosti, tudi če je majhna, oseb, ki so težji invalidi, in hkrati zagotavljanje socialnega varstva, do katerega so upravičene.

41 Iz navedenega je razvidno, da je na podlagi elementov, ki izhajajo iz spisa, predloženega Sodišču, mogoče osebo, ki opravlja dejavnosti, kot so dejavnosti G. Fenolla v CPD „La Jouvene“, opredeliti za „delavca“ v smislu člena 7 Direktive 2003/88 in člena 31(2) Listine.

42 V tem okviru mora nacionalno sodišče preveriti zlasti, ali je mogoče šteti, da dela, ki jih je dejansko opravljala zadevna oseba, običajno spadajo na trg dela. V ta namen se lahko upoštevajo ne le statut in prakse CPD iz postopka v glavni stvari kot varstvenega zavoda in različni vidiki cilja njegovega programa socialne pomoči ampak tudi narava in načini izvrševanja del (glej po analogiji sodbo Trojani, C-456/02, EU:C:2004:488, točka 24).

43 V teh okoliščinah je treba na prvi dve vprašanji odgovoriti, da je treba pojem „delavec“ v smislu člena 7 Direktive 2003/88 in člena 31(2) Listine razlagati tako, da lahko zajema osebo, vključeno v CPD, kot je ta iz postopka v glavni stvari.

Tretje vprašanje

44 Predložitveno sodišče s tretjim vprašanjem v bistvu želi izvedeti, ali je treba člen 31(2) Listine razlagati tako, da se je mogoče v sporu med posamezniki nanj neposredno sklicevati za zagotovitev polnega učinka pravice do plačanega letnega dopusta in za to, da se ne uporabi nobena nasprotujoča nacionalna določba.

45 V zvezi s tem je dovolj ugotoviti, kot je poudaril generalni pravobranilec v točki 23 sklepnih predlogov, da se člen 31(2) Listine *ratione temporis* ne uporablja v položaju, kot je ta iz postopka v glavni stvari.

46 Zahtevek G. Fenolla glede plačanega letnega dopusta se namreč nanaša na obdobje pred začetkom veljavnosti Lizbonske pogodbe in torej pred dnem, od katerega ima Listina enako veljavo kot Pogodbi v skladu s členom 6(1) Pogodbe EU.

47 Zato se na člen 31(2) Listine v sporu, kot je ta iz postopka v glavni stvari, ni mogoče sklicevati.

48 V zvezi z možnostjo sklicevanja na člen 7 Direktive 2003/88, ki se nanaša ravno na pravico do plačanega letnega dopusta, je iz ustaljene sodne prakse Sodišča razvidno, da če nacionalnega prava ni mogoče razlagati skladno s to direktivo – kar mora preveriti predložitveno sodišče – se v sporu med posamezniki, kot je ta iz postopka v glavni stvari, za zagotovitev polnega učinka navedene pravice do plačanega letnega dopusta in za neuporabo nasprotujoče nacionalne določbe ni mogoče sklicevati na njen člen 7. Vendar pa se lahko v takem položaju stranka, ki je oškodovana zaradi neskladnosti nacionalnega prava s pravom Unije, sklicuje na sodno prakso, ki je izšla iz sodbe Francovich in drugi (C-6/90 in C-9/90, EU:C:1991:428), da bi glede na okoliščine primera dosegla povračilo nastale škode (glej sodbo Dominguez, C-282/10, EU:C:2012:33, točka 43).

49 Glede na navedeno na tretje vprašanje ni treba odgovoriti.

Stroški

50 Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (prvi senat) razsodilo:

Pojem „delavec“ v smislu člena 7 Direktive 2003/88/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 4. novembra 2003 o določenih vidikih organizacije delovnega časa in člena 31(2) Listine Evropske unije o temeljnih pravicah je treba razlagati tako, da lahko zajema osebo, vključeno v center za pomoč z delom, kot je ta iz postopka v glavni stvari.

Podpisi